

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **Autoškola - Letná s.r.o.**, IČO 264 18 428, se sídlem Ověnecká 849/3, Praha 7, zast. JUDr. Emilem Flegelem, advokátem, se sídlem K Chaloupkám 3170/2, Praha 10, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2023, č. j. 015863/2023/KUSK/OLPPS/RAU, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 8. 2023, č. j. 56 A 7/2023-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení k rukám jejího zástupce JUDr. Emila Flegela, advokáta, se sídlem K Chaloupkám 3170/2, Praha 10.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Brandýs nad Labem – Stará Boleslav ze dne 9. 1. 2023, č. j. MÚBNLSB-OD-3704/2023-SKRJA, jímž byla žalobkyně uznána vinnou z přestupku podle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném do 30. 6. 2023, kterého se měla dopustit tím, že jako provozovatel vozidla s registrační značkou X v rozporu s § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu nezajistila, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem. Dne 5. 7. 2022 v 18:47 hodin na pozemní komunikaci v obci Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, ulice Mělnická, směr jízdy z centra, nezjištěný řidič vozidla překročil nejvyšší dovolenou rychlost, neboť automatizovaným technickým prostředkem používaným při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích bez obsluhy, byla zdokumentována v místě, kde je dovolena nejvyšší rychlost jízdy 50 km/h, rychlost jízdy 72 km/h (po odečtení možné odchylky měřicího zařízení). Popsaným jednáním nezjištěný řidič porušil § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, čímž se dopustil přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 téhož zákona. Za tento přestupek byla žalobkyni dle § 125f odst. 4 ve spojení s § 125c odst. 5 písm. f) zákona o silničním

provozu uložena pokuta ve výši 2.500 Kč a povinnost nahradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Krajský soud nadepsaným rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Shledal důvodnou námitku, že se správní orgán I. stupně nesprávně ani nepokusil tvrzenému řidiči doručit výzvu k podání vysvětlení kvůli chybějícímu datu narození. S odkazem na rozsudek NSS ze dne 12. 11. 2021, č. j. 5 As 141/2019 - 22, uvedl, že absence data narození tvrzeného řidiče nebrání správním orgánům pokusit se jej kontaktovat. Pokud to v projednávané věci správní orgán opomenul, neučinil dostatečné kroky ke zjištění pachatele přestupku, a nebyly tak splněny podmínky pro nastoupení subsidiární odpovědnosti provozovatele vozidla.

[3] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž namítal, že se krajský soud odchýlil od vlastní konstantní judikatury, aniž by odklon dostatečně odůvodnil. Poukázal na dřívější rozsudky Krajského soudu v Praze ze dne 25. 8. 2021, č. j. 56 A 2/2020 - 34, nebo ze dne 29. 9. 2019, č. j. 44 A 28/2018 - 37, v nichž byla námitka neuvedení data narození údajného řidiče provozovatelem vozidla shledána jako nedůvodná. Má za to, že rozsudek NSS, č. j. 5 As 141/2019 - 22, je nepřiléhavý nyní posuzované věci, jelikož řízení o v něm projednávané kasační stížnosti předcházelo výše uvedeným rozsudkům Krajského soudu v Praze. V uvedeném rozsudku bylo navíc posuzováno obstrukční jednání. Ke změně judikatury je přitom možné přistoupit až poté, co se k věci vyjádří rozšířený senát Nejvyššího správního soudu.

[4] Za sdělení údajů o totožnosti řidiče (§ 125h odst. 6 zákona o silničním provozu) nemůže být považováno obecné oznámení provozovatele vozidla bez uvedení data narození tvrzeného řidiče. Datum narození je nezbytným údajem umožňujícím identifikaci fyzické osoby. Je chybou žalobce, pokud datum narození nezjišťoval, ač k tomu byl povinen. Na základě obecného oznámení bez data narození není správní orgán povinen zasílat tvrzenému řidiči výzvu k podání vysvětlení, a tedy činit kroky ke zjištění skutečností odůvodňujících zahájení řízení proti určité osobě. Taková výzva by byla z důvodu nedostatečné identifikace adresáta neúčelná, pravděpodobně doručená nesprávnému adresátovi, a v důsledku toho nepoužitelná v přestupkovém řízení. Požadavek zasílání výzvy osobě neidentifikované datem narození by představoval formalistický výklad zákona.

[5] Žalobkyně ve vyjádření kasační stížnosti uvedla, že má za to, že kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je nepřijatelná. Ztotožnila se se závěry krajského soudu a odkázala na rozsudek NSS č. j. 5 As 141/2019 - 22. Žalovaný v kasační stížnosti fakticky pouze polemizuje s judikaturou NSS, od které není důvod se odklonit. Tvrzení žalovaného ohledně možného omylu při doručování oznámenému řidiči považuje je za scestné.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatele v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním.

[7] Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní

pokračování

soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti NSS vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020–33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006–39. Kasační stížnost tudíž NSS přijme k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to *i)* z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo *ii)* v případě zásadního právního pochybení krajského soudu (srov. též Kühn, Z. In: KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, k § 104a, především body 6 a 11).

[9] Stěžovatel spatřuje přijatelnost kasační stížnosti v tom, že se krajský soud odchýlil od vlastní konstantní judikatury. K odchýlení se od předchozí judikatury se vyjádřil již krajský soud v bodu 13 napadeného rozsudku, v němž uvedl, že rozsudky Krajského soudu v Praze č. j. 56 A 2/2020-34 a č. j. 44 A 28/2018-37 byly vydány před rozsudkem NSS č. j. 5 As 141/2019-22, jímž byly závěry učiněné v uvedených rozsudcích Krajského soudu v Praze překonány. Argumentace stěžovatele, že řízení o kasační stížnosti projednávané pod sp. zn. 5 As 141/2019 bylo zahájeno dříve, než bylo vydáno rozhodnutí Krajského soudu v Praze č. j. 56 A 2/2020-34, stejně jako argumentace pozdější spisovou značkou řízení o žalobě vedené pod sp. zn. 56 A 2/2020, je zcela irelevantní. Krajský soud nijak nepochybil, když při rozhodování o žalobě stěžovatele vycházel z právního závěru vysloveného zdejším soudem ve skutkově podobném případě v rozsudku č. j. 5 As 141/2019-22 a rozhodl v souladu s ním.

[10] Stěžovatel rozporuje právní posouzení věci krajským soudem ohledně otázky, zda je správní orgán povinen kontaktovat tvrzeného řidiče i v případě, kdy provozovatel vozidla v oznámení o tvrzeném řidiči neuvede datum jeho narození.

[11] Otázkou, zda správní orgán učinil „*nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku*“, se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval ve své judikatuře. Vyslovil, že pro posouzení toho, zda správní orgán učinil tzv. „*nezbytné kroky*“, je zapotřebí přihlídnout ke konkrétním okolnostem posuzovaného případu. V rámci nezbytných kroků nelze od správního orgánu požadovat rozsáhlé úkony směřující k určení totožnosti přestupce, nemá-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku. Současně však nelze akceptovat, pokud správní orgán na snahu dohledat skutečného pachatele přestupku bez dalšího rezignuje a přistoupí k zahájení řízení o správním deliktu (nyní přestupku) provozovatele vozidla, aniž by se řidiče jakožto přestupce pokusil vyhledat (např. za pomoci jemu dostupných databází) či kontaktovat přímo na základě informací sdělených provozovatelem vozidla (např. rozsudky NSS ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46, ze dne 3. 5. 2017, č. j. 3 As 61/2016-44, ze dne 9. 10. 2019, č. j. 2 As 346/2018–22, či ze dne 5. 11. 2021, č. j. 5 As 353/2020-26).

[12] V rozsudku ze dne 12. 11. 2021, č. j. 5 As 141/2019-22, na nějž odkazuje i krajský soud, byla posuzována situace zcela skutkově obdobná situaci v projednávaném případě. Nejvyšší správní soud zde dospěl k závěru, že správní orgán pochybil, pokud se nepokusil

kontaktovat osobu označenou provozovatelem vozidla za pachatele přestupku v situaci, kdy mu provozovatel vozidla sdělil toliko jméno, příjmení a adresu pobytu řidiče v zahraničí. Znalost data narození přestupce nelze považovat za nutnou podmínku pro to, aby správní orgán mohl přistoupit k pokusu zjistit další údaje o pachateli přestupku či aby se jej pokusil kontaktovat. Sdělení data narození řidiče nepochybně je vhodné, jeho případné nesdělení však správní orgán nezprošťuje povinnosti pokusit se řidiče ztotožnit a kontaktovat na základě dalších poskytnutých informací.

[13] Přesvědčení stěžovatele, že pokud ve sdělení provozovatele absentují údaje o datu narození přestupce, nejedná se o podání vysvětlení dle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu a správní orgán není povinen činit kroky ke zjištění skutečností odůvodňujících zahájení řízení proti určité osobě, odporuje výše citované judikatuře zdejšího soudu. V posuzovaném případě sdělila žalobkyně k výzvě správního orgánu I. stupně k uhrazení částky určené dle § 125h zákona o silničním provozu nebo ke sdělení totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku jméno, příjmení a adresu pobytu řidiče v zahraničí, jenž měl v dané době vozidlo řídit. Správní orgán I. stupně následně vyzval žalobkyni k doplnění sdělení o datum narození tvrzeného řidiče. Žalobkyně na uvedenou výzvu nereagovala, a správní orgán I. stupně proto přestupkovou věc odložil s odůvodněním, že nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení vůči určité osobě. Následně zahájil řízení o přestupku proti žalobkyni a shledal ji vinnou ze spáchání přestupku.

[14] Uvedený postup správního orgánu I. stupně, který byl aprobován rozhodnutím žalovaného, neshledal Nejvyšší správní soud správným. Žalobkyně sdělila správnímu orgánu I. stupně dostatečné údaje, na základě kterých bylo možné řidiče kontaktovat. Za dané situace byl tedy správní orgán I. stupně povinen učinit alespoň základní úkony směřující k identifikaci označené osoby a k jejímu kontaktování, mezi takové úkony obvykle patří dohledání údajů o dané osobě v dostupných databázích, je-li to možné, a rovněž pokus o kontaktování řidiče za použití údajů, které poskytl provozovatel vozidla. Správní orgán I. stupně proto pochybil, pokud se nepokusil kontaktovat osobu označenou provozovatelem vozidla za pachatele přestupku, a tedy neučinil nezbytné kroky k jeho zjištění ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu. Nebyly tedy naplněny předpoklady pro odložení řízení o přestupku tvrzeného řidiče, a následně zahájení řízení o přestupku provozovatele vozidla.

[15] Na výše uvedeném závěru nic nemění sama o sobě ani skutečnost, že se sdělená adresa nachází v USA, stejně jako tvrzení stěžovatele, že vypůjčení vozidla americkým občanem od žalobkyně považuje za nevěrohodné. Ačkoliv označení osoby pobývající v zahraničí za pachatele přestupku jistě patří mezi hojně využívané obstrukční postupy, nelze bez dalšího každý případ, kdy provozovatel označí za pachatele přestupku osobu pobývající v zahraničí, považovat za obstrukci. Ani v tomto případě nelze pouze na základě toho, že stěžovatel neposkytl datum narození označeného cizince, usuzovat, že se muselo nutně jednat o obstrukční praktiku, ostatně ani z rozhodnutí správních orgánů nevyplývá, že by považovaly daný postup žalobkyně za obstrukční, uvádějí pouze, že na základě sdělených informací nebylo možné řízení proti konkrétnímu řidiči zahájit. K tomu lze odkázat na výše uvedený rozsudek NSS č. j. 5 As 353/2020 - 26, v něm uvedl, „*k potrestání provozovatele vozidla na základě objektivní odpovědnosti však nelze přistupovat automaticky, při první obtíži spojené s kontaktováním (pravděpodobného) řidiče daného vozidla, nejde-li o obstrukční jednání samotného provozovatele.*“

pokračování

[16] Úvaha stěžovatele o tom, že výzva by nemusela být doručena správnému adresátovi, jelikož se na dané adrese může nacházet více osob téhož jména, je pak pouhou spekulací. Nepochybně lze souhlasit s tím, že by provozovatel vozidla měl vědět, komu své vozidlo svěřuje, to však nemůže správní orgán zcela zprostit povinnosti vyvinout alespoň elementární úsilí za účelem zjištění a potrestání skutečného pachatele přestupku. Rovněž lze upozornit na to, že ze spisové dokumentace vyplývá, že se správní orgán I. stupně zaměřil v podstatě výhradně na zjištění data narození přestupce, ačkoliv jeho znalost nelze považovat za nutnou podmínku pro to, aby správní orgán mohl přistoupit k pokusu zjistit další údaje o pachateli přestupku či aby se jej pokusil kontaktovat (viz výše citovaný rozsudek NSS č. j. 5 As 141/2019-22 či rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2019, č. j. 9 As 445/2017-21).

[17] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce, že požadavek na zasílání výzvy osobě neidentifikované datem narození představuje formalistický výklad zákona. Nelze opomíjet, že cílem zavedení úpravy přestupku provozovatele vozidla bylo, aby deliktní jednání nezůstala nepotrestána a aby za ně v případě nezjištění totožnosti pachatele odpovídal provozovatel vozidla, kterému byla § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu stanovena povinnost zajistit, aby při užití vozidla byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích. Odpovědnost provozovatele vozidla je tak subsidiární vůči odpovědnosti řidiče vozidla za přestupek (srov. rozsudky NSS ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014-45 a ze dne 9. 12. 2020, č. j. 2 As 303/2020-24). Správní orgán se tedy nejprve musí pokusit zjistit skutečného pachatele přestupku a až v případě, že je jeho snaha neúspěšná, zahájit řízení o přestupku proti provozovateli vozidla. Této povinnosti však správní orgány v nyní posuzované věci nedostály.

[18] Lze tedy uzavřít, že krajský soud věc rozhodl v souladu s judikaturou zdejšího soudu, která není rozporná a není ji třeba překonat s ohledem na její nesprávnost. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvod k předložení věci k posouzení rozšířenému senátu, jak požadoval stěžovatel. Nezjistil ani jiné hrubé pochybení krajského soudu. Nelze tedy shledat, že by kasační stížnost podstatně přesahovala vlastní zájmy stěžovatele, a Nejvyšší správní soud ji proto odmítl pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyně v řízení měla úspěch, a má tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti proti procesně neúspěšnému stěžovateli. Náhradu nákladů tohoto řízení pak soud stanovil jako odměnu právního zástupce dle § 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) s. ř. s. ve výši 3.100 Kč za jeden úkon právní služby dle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (vyjádření ke kasační stížnosti), a náhradu hotových výdajů za tento úkon ve výši 300 Kč dle § 13 odst. 4 stejné vyhlášky. Vzhledem k tomu, že zástupce žalobkyně je plátcem DPH, navyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající této dani, a činí tak celkem 4.114 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. dubna 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu